

Utvärdering av Samordningsförbundet RAR i Sörmland år 2005-2006

Utvärdering och uppföljning ska genomföras inom tre områden.

- ✓ **Uppföljning och utvärdering av beslutade projekt. Avser huvudsakligen projekt som riktas till enskilda men även konferenser, utbildningar mm ska värderas.**
- ✓ **Nyckeltal – Indikatorer – Signalsystem. Nyckeltal definieras i syfte att följa verksamheternas utveckling för att kunna vidta nödvändiga samverkansåtgärder.**
- ✓ **Kvalitativ studie av samordningsförbundet. Ska mäta övergripande samverkansmetoder och samverkansprocesser.**

Samtliga områden kan i berörd omfattning även omfatta FRISAM-samverkan. Modeller för att mäta projekt samt definitioner och redovisning av nyckeltal kan sannolikt ske med samma tillvägagångssätt. Om det ska ske en utvärdering av i FRISAM-samverkan enligt ovanstående modell måste det beslutas i särskild ordning.

1. Insatser och projekt.

Samtliga insatser och projekt som finansieras med RAR-medel ska följas upp och så långt det är möjligt ska resultat i form av minskat bidragsberoende, sysselsättning och upplevd hälsa beskrivas. Det nationella Systemet för Uppföljning av Samverkan (SUS) ska alltid användas.

SUS inrättades den 1 januari 2005 och består av två delar, en tvingande del där ålder, kön, försörjning mm registreras och en frivillig del som utgörs av EQ 5, en enkät som mäter den subjektiva upplevelsen hos individer. I uppföljningen av RAR ska båda delarna ingå. Dessutom kan projekt/insatser själv välja att ställa frågor utöver SUS om man anser att det behövs.

I samtliga fall där det är möjligt att följa enskilda individer ska det göras. Hinder för det kan vara att projekt/insatser inte är av den arten att det är möjligt eller att den enskilde inte ger sitt medgivande. I de fallen registreras personnummer eller om medgivande saknas, ett löpnummer.

Eftersom det inte är möjligt att mäta ekonomiska effekter i samtliga RAR-projekt är det inte möjligt att mäta RAR-insatsernas effekt på en totalnivå. Effekter av vissa projekt som vänder sig till enskilda, utbildningsinsatser till personal, konferenser och seminarier är inte möjliga att mäta i form av lägre socialbidragskostnad, lägre sjukpennigkostnad etc.

Utöver uppföljningen i SUS ska varje projekt lämna en egen rapportering som redovisar och kommenterar resultaten i mätningen samt beskriver ge-

nomförandet av projektet och kommenterar hinder och framgångsfaktorer. Rapporterna ska lämnas årligen.

”Självvärderingar” syftar till att öka engagemanget avseende utvärderingen hos berörda projektledare. En ”självvärdering” innebär naturligt att det uppstår en förtroendefråga, om det är möjligt vara opartisk i en värdering av den egna verksamheten. Det kan hanteras antingen genom att ett annat projekt granskar rapporten eller att kansliet gör det.

2. Nyckeltal – Indikatorer och signalsystem

Förbundets medlemmar vill att förmågan hos de grupper som får ett stöd som finansierats av RAR ska förbättras. Den förbättrade förmågan ska leda till att behovet av ekonomiskt och annat stöd minska.

Som redan nämnts kommer det inte alltid att vara möjligt att mäta samtliga resultat i form av ett minskat bidragsberoende. Samtidigt är det av andra skäl svårt att dra alltför långtgående slutsatser av effekterna i de RAR-finansierade insatserna. Det är en mängd omvärldsfaktorer som konjunktur, arbetsmarknad, förmågan och kompetensen hos förbundets medlemmar, statliga anvisningar mm som till stor del påverkar enskildas behov och behovet av ekonomiskt och annat stöd.

Nyckeltalen ska därför ses som indikatorer på förändringar på den totala nivån. I regel ger de inte en komplett beskrivning utan indikerar enbart att det skett förändringar inom vissa områden.

Nyckeltalen ska även användas som ett signalsystem som påtalar behovet av utvecklingsinsatser.

Ett antal variabler i projektmätningen och i nyckeltalssammanställningen ska vara desamma för att underlätta jämförelsen av projekten med utvecklingen på totalnivå i länet och i enskilda kommuner.

Försörjningsmättet ska redovisas på kommun- och länsnivå och värdena år 2004 ska utgöra basen för jämförelserna. Resultaten ska redovisas halvårsvis.

Hälso- och sjukvården verksamheter ingår inte i försörjningsmättet. Samtidigt är det svårt att ange ett enkelt mått för ett så komplext verksamhetsområde. Det mått som prövas inledningsvis är kostnaden för närvård contra sjukhusvård.

I den befolkningsenkät som landstingets FoU-enhet genomförde 2004 ingår delvis samma frågor som i SUS-mätningen. Det innebär att det är möjligt att jämföra resultaten hos individer som deltar i RAR-projekten med såväl hela Sörmlands befolkning och enskilda kommuners befolkning.

I nedanstående matris redovisas de variabler som ska ingå i projektmätningen respektive indikatorer/signalsystem.

Matris mätning av insatser samt indikatorer-signalsystem

Variabel	Projekt/insatser med individmätning. Källa SUS/enkät	Projekt/insatser utan individmätning. Källa SUS	Indikatorer/Signalsystem. Källa Folkhälsoenkät samt Försörjningsmättet
Personnummer		X alt löpnr	
Löpnummer		X alt p-nr	
Förväntan	X		
Uppfattning efteråt	X		
Försörjning	X		
Rörlighet	X		X
Hygien	X		X
Huvudsaklig aktivitet	X		X
Smärtor/Besvär	X		X
Oro/Nedstämdhet	X		X
Hälsobarometer	X		X
Socialbidrag	X		X
Sjp	X		X
Rehabers	X		X
S/A	X		X
Aktivitetsstöd	X		X
A-kassa	X		X
Fördelning Slutenvård-Primärvård	X		X
Summa försörjningsmätt	X		X
Ev egna frågor	X		

3. Kvalitativ studie av samordningsförbundet

Den kvalitativa studien ska besvara frågeställningen om nyttan av finansiell samordning och samordningsförbundet.

Studien ska bestå av intervju- och enkätundersökningar av representanter från ägarna, förbundsstyrelsen, kansliet, beredningsgruppen, de lokala samverkansgrupperna samt berörda anställda hos medlemmarna.

Statskontoret har regeringens uppdrag att utvärdera FINSAM-lagstiftningen och år 2008 kommer Statskontoret att lämna en slutrapport. Statskontoret kommer att lämna delrapporter den 15 maj varje år och dessa delrapporten kommer att ha olika innehåll. År 2006, när det finns ett begränsat antal projekt att mäta, är inriktningen att studera processer med i stort sett samma innehåll som beskrivs ovan avseende Sörmland. Det innebär att det inte är meningsfullt att RAR genomför en egen studie år 2006. Däremot bör det ske ett antal uppföljningar under de kommande åren.

När det ska ske och i vilken omfattning det ska göras bestäms i kommande verksamhetsplaner.



Resurser för utvärdering

Utvärderare

En befattning som utvärderare inrättas vid RAR-kansliet. Utvärderarens uppgifter ska vara:

- ✓ Stöd för all SUS-användning i länet
- ✓ Stöd till projekten för att beskriva och genomföra uppföljning och utvärdering
- ✓ Sammanställa underlag till indikatorer och signalsystem
- ✓ Utveckla insatserna avseende uppföljning och utvärdering inom RAR.

I avsiktsförklaringen beskrivs behovet av utvärdering och att särskilda resurser krävs. I verksamhetsplanen framhålls utvecklingsinriktningen vilket förstärker behovet av en fungerande utvärdering. Samverkansmetoder ska prövas i projektform och en utvärdering ska ske för att underlätta ställningstagandet om permanentning eller avveckling.

Staten införde i januari 2005 ett nationellt system för uppföljning av samverkan, SUS. Ur systemet kommer det att vara möjligt för projektansvariga att ta fram individuppgifter om de egna projektdeltagare och för övriga att ta fram oidentifierade statistik om enskilda projekt och om olika grupperingar av projekt. Statistiken kommer att vara rikstäckande och visa samtliga samverkansinsatser som finansierats helt eller delvis med statliga medel. Den regionala och lokala hanteringen av SUS kommer främst inledningsvis att kräva resurser.

Det är troligt att kommunerna och landstinget kommer att vara huvudmän för flertalet av de RAR-finansierade insatserna och projekten. Det innebär i sin tur att de måste ha egna systemansvariga för SUS då det inte kan överlåtas till annan huvudman.

För att undvika att man tvingas skapa egna lokala och regionala resurser kring SUS bör RAR utgöra en gemensam resurs som har en hög kompetens om SUS och som är ett stöd för lokala och regionala användare. En sådan funktion kan även stödja systemanvändarna i administrationen av SUS.

RAR kommer att ansvara för sammanställningen av Försörjningsmättet och de variabler som ingår i måttet ska även användas för projekt i möjligaste mån. Dessutom ska ytterligare uppgifter på kommunal nivå ställas samman. Utvärderaren ska ansvara för dessa sammanställningar.

Projekten kommer att behöva stöd för att genomföra uppföljning och utvärdering. Det är rimligt att anta att de i regel kommer att sakna nödvändig kompetens för att själva kunna beskriva vad de vill följa upp och hur det ska göras. Om det inte finns en gemensam resurs för utvärdering tvingas projekten att köpa den. En centralt placerad utvärderare kommer därmed att minska projektens utvärderingskostnader.



Arbetet med uppföljning och utvärdering bör utvecklas. Nya problemställningar, behov av att förändra och utveckla enskilda mätinsatser och metoder m.m förutsätter en särskild kompetens för att det ska ske med en god kvalitet.

En utvärderingspolicy för RAR ska utformas.

Utvärderaren ska ansvara för det löpande utvecklingsarbetet.

Utvärderaren kommer att vara ensam i utvärderarrollen varför det är viktigt att skapa kontakter med anställda med motsvarande kompetenser inom medlemmarnas organisationer. Det gäller inte minst landstingets FoU-enhet.